

Улус оттооңунга Рауслан былаанын толордо

Passeers

САХА

ХАЫЛАР
БОЛСЫН АЛТЫННЫ
АКПУТЭН ТАХСАР.

№ 98 (8359). ✳ 1998-ын 1-жылдан 8-күнгө. Оштуорушиук. ✳ Санааты — 1-солж. 10-харчы.

БУРДУК БЫНЫНЫН ҮГЭНЭ

бүркүү кийм күлбүтүнен». Учугай даңаны от хо-
от үзәт, сүпшүүн, түмүктөн эээр. Дын-
бүркүү байланы орусүйин сомуста. Нээрдэлээх са-
ват ээгэ күрүүн илгэтийн элтийнээ хотууринан
бэлжин юбистайбит, толоон күөрэ барагсан то-
тун түсүүбүтүн гүэрэм түйхтаах колони түүс-
дэши набистайбит. бэлтгэмэлнир отторбут бинжээв
и төрарын «Белорүүстүүр» колони битнийбэлтэн
нэйтабит. Сынтын бинтгээр күн уотүн ониньотор
турбут барагсан үлэтийн түмүктэн, үарки-катон
стиччи ыллаабыта үйүү.

Одоо нөрдөрүү үчүүтэй.—ширкүүнин—Бурдук түнш иштээхээ машнык. Халуултуудын барыга гектар изийн баатынаа түүрхтийн культураариз үйнлэлжбыта, 792 гектара га—дээшижин. Гектарта—эбнэ, оттон слиззинийн 15 гектара шийнт. Одуулуулуга «Бурдук», «Комплекс» уонна огурцэтэхээ баатынай ханаайтыбалара, Диринг-Аир» ассоциация, Болгонгоюу «Оргүүн» баатынай шийтгэбата, Хатынлыга «Баатын» ХЭТ, Сынлаг-Бийзэс баатынай ханаайтыблары уонна Мыша, Мышадаайя ханаайтыблары мисыттара.

Итиштэй 1071 гектар ишнишіх ының олол үчүнкіңкі туроратылышына, енди барыта 991 гектардағы бағының бындылтар. Бындыы сағаланына, Бигит-Алар уругунын 549 гектар ишнишіх бағының олол, 3200 тонына бурдук хомулунына. Бырын жетекшілік ишләххә, биш гектар сирттан 5,8 центнер түзүү хомулунына. Ханаа-бындыбылтарының кордоның мәнине: «Бурдаанай» б/з (Одзуулүү) 74 гектарда бынаң 60 тонына бурдугу ылла, улуу орто кордордүүтүн таңыттын куонараар—1 гектартан 8,5 центнери хомуйда, Дириң «Агроз» ассоциациянын 6 ганы хомуйда, бурнууга 150 тонына тұваанынан 1 гаттан 6,2 центнери ылла. Атыттар бары эрбәдәхси хомуяның ишләләр, кордоруүләр орто. Итиштэй таңышан әңгілігі ыныңға белгілілік, 1520 гектар ишнишіх бағының наарданан турар.

— Нууц Васильевич, ханымыстыбыт, хортукчунүйүйт? Ханымыстыбыт мымыта быйыл 5 гектар. Болутур салынай ханымыстыбаларга «олордубуттара», «Адам» гектарга, «Мындағайын» табаарыстыба 3 гектарга. Үүнүүтэ орто, билгин сиништиттөн көрөн, кыра-кыралдан бына сыйдышлар. Сыншаранан дааннайдары хомуур бүттөөнүн бирнөхнүүт. Оттоң хортукчунүйүүт улуус үрдүүзүн 55,5 гектар изийизөн сиргэ олордудалубута, «Чыншары» ХЭТ—9, «Ситим» б/х (Мирныла)—10, «Көңчары» б/х (Хатылы)—8, «Исаары» (Дириң) —7 гектарга. Түмүгүн хомуур көрдөрү.

Консэтэ Р. СИБИРИКОВА.

КЫСТЫК КЫНДАРЫЙАР ТУРУКТААХ

Алар избранын. Избранын бир удахан тарилтасын врачебнай участак буолар. Манина сабындын таңын Фельдшер В. Н. Конырдана узалиш.

Кыстакка балэмнит мөлтөх.—дипр Вера Николаева. —Кырааскалаанын эрэ үзүүтэй үмтэлжинийн түүр корпуспутутгар оромын барбата. Котеджийн 40 саллаафтыг хайдах тутуллубутай да. ол нүүр гарар Дынгийн, итгээр системажа усийадишигийн оромын үмтэлжинийнхтаах ээ. Станцийн болт хас ардах түүстэйн яхсийн тээвэр гарар. Оны ширер кыяхынт суух. Итиамж багасгахар чи-хармын бийцаар бичижинэнхэн булаад.

cS0X.

Ити курдук детсадка (сабындысын Оюнешникова М. Н.) иттэр система оромыңын шытылдыбат. Онин бу салы үзгөйт кынын туоруурға үтүс түбүгү, эрбілес баланьзаяньялаа.

Ори оскуола колективи уорх аныллыбытынынан
себестен сана нүүнина. Саймын баш директора
суюк турбут оскуолада орочуон үзтэ мытчилар
жээн кийг дуо. Уорх управлениета урут директор
даан турбут Т. Е. Толстоуховы үзтиттийн урратав
жээн баран, атын кийн будбакка, билгийн холд
бийтийн онцлогтар олорт. Сатавтар, саймын оромчун
мыттарар кийн авамматах. Оюои коллежийн итихан
горхижчилэр күүстэрнин оромчун үзтэ сана сайд
дания. Арай күн-дайл турал биэрэн абыраа иши.

Ити курдук Аладар нэйнлизгии тарааталыра
тында шашылттарар түрүктаяхтар.

БАСТИОН, 1991, № 1

ДАЛАН ТУҮНАН МАН НАЙГЫ МОНОГРАФИЯ

Бу үзүнэргэ Саха республикатын Наукатын Академияны гуманитарийн чинчийнги» институтун литеатуроведчесца отделын үзүнтиг, филологической доктора, элбэг литературоведческой чинчийнкандырда Дора Егоровна Васильева «Далан (олончы аймыныта)» дээр 16 бичигтэй илүү эзэнтүүлжээ.

шах бадыг үзтэ баччэтэн табыста.
Народны сурүйаачы Василий Семёнович Яковлев
Заянны билээчилэргэ литературовед Д. Е. Васильев
общественай-политической эйхин анализатор
багасын көрүүгүү собчэтэн сөн. Ол эйхэ күеңчөөр
Гутамын Далан айар-тутар үзтэ сарласан дэл.
Гутамын захьыт кийи сиэринэн этхэхийн, моног-
гийн чинчийнгээ нэрхэсэндээр ортуу залбах
таку. Мангтан ордук Далан кыттыылаах Москвада
МОДР Сурүйааччыларын союзин иниции тэрийллийт
журналистыны түлбааска холбоонктоо сэбнөт мун-
гийн 1987 салдаахаа кийи айымпыларын дүүрэг
журналистар хроникаль-

най боротокуулзарыттан бынасынылган борчалы-
биттаро суруйлаатын тұла білдір меккүүр не дынгиз
жынысбеттерде кызынан берілсе.

Литературой Д. Б. Васильева бу үзгөн түрттүүмчкүй араа жибүт. Олору логической түзүгүнүн холбообу Чинчийши дарынник хорутулган оноңулаштып туанымдлыбыт литература испииниз-
сүүхөх сон.

Сборник монографийны суроойнчы И. Е. Винокуров — Урал редакциядаат. Улт. 500 экземпляров.

УЛУУСКА АТТООҮҮН СВОДКАТА

(БАЛАБАН БЫНН З КҮНҮНЭЭБИ ТҮРҮТГУНАН)

Ханаайыметыбалар	Былган (ти)	Көбүнчүлүк (ти)
Болутур:	2380	2221
«Мындардааным» таб.	—	950
Баатынай хан.	—	71
Нәнилизиинъэ	—	1200
Одъзууув:	2400	2490
Баатынай хан.	—	1340
Нәнилизиинъэ	—	1150
Хатыым:	1910	1960
Баатынай хан.	—	770
Нәнилизиинъэ	—	1190
Болтоо:	2000	2100
Баатынай хан.	—	900
Нәнилизиинъэ	—	1200
Хонтого:	2000	2090
Баатынай хан.	—	340
Нәнилизиинъэ	—	1750
Хаднар:	2050	2030
«Хадаар» таб.	—	905
Баатынай хан.	—	230
Нәнилизиинъэ	—	850
Хайиахемт:	1550	1585
Баатынай хан.	—	625
Нәнилизиинъэ	—	960
Чакыр:	1500	2011
Баатынай хан.	—	747
Нәнилизиинъэ	—	1264
Мугудай:	1500	1730
Баатынай хан.	—	505
Нәнилизиинъэ	—	1225
Толей:	1100	1229
Баатынай хан.	—	250
Нәнилизиинъэ	—	979
Кыттаанах:	1790	1864
Баатынай хан.	—	940
Нәнилизиинъэ	—	924
Алаңдар:	1720	1600
«Чыланыра» таб.	—	800
Баатынай хан.	—	200
Нәнилизиинъэ	—	600
Балхем:	800	1400
Баатынай хан.	—	250
Нәнилизиинъэ	—	1120
Кытаданаах:	1200	2500
Баатынай хан.	—	350
Нәнилизиинъэ	—	864
Сыланг:	2500	2500
Баатынай хан.	—	1450
Нәнилизиинъэ	—	1050
Саломъеев:	1800	1850
Баатынай хан.	—	1330
Нәнилизиинъэ	—	520
Чурапчы емч:	2300	2710
Баатынай хан.	—	410
Нәнилизиинъэ *	—	2300
Маздюхен:	160	160
Баатынай хан.	—	60
Нәнилизиинъэ	—	100
Улууе үрдүнөө:	30600	32644
Тибараыстыбалар	—	2700
Баатынай хан.	—	10718
Нәнилизиинъэ	—	19240

Балабан ыйын З күнүшкөи түрүтүнин улусс үрдүш 32644 тонна от соңтууңжаланан, саллаабыз баштапкынч 107,5 биримдик туулла. Быйын сайлан күрүш күнүшкөи түрүннөр, оттоммут от хадыстыбытат болус үчүгүй. Онын дың-сөргө санаата келли оттуу сатаатылар.

Ордук үчүнгөй көрдөрүүлэхтәриини буолаллар: Бахызын изийлинигээ баанынай ханаийбыстыбалардынан, чадынынай маззардын сыллаадыбы билаадын 175% төлөрдө! Бу улуус үрдүүнен саамай чулуу көрдөрүү. Урукуку оттүгөр саха аймах үгүс сүйнүү интон-афатан уйнатсан олоорбут итын сиритөр айылца барахсан үчүнгөй хирафынан корон итиччө байланы бишректии, амакким уорз истибэт буюлуоцай? Чакыр 135, Төлөй 111. Мугудай 115 уонна Чураачы салыништот 117 биржынай көрдөрүүлэхтэр. Оттообун, сүрүнин, түмүн танин. Ол да буолаллар, бишрекниен ханаийбыстыбалар уонна табаарыстыбалар күп бүгүн да оттуу сылдьаллар, көлөр смыга сашаанынрага суюттанан үзүлинилээр. Билингги көнгөн ордорунар окнуттан атылылаа зарчылашырынг эмис жөнүл, быстарбыты дафана абырманг турдаа. Ходуналларга сылдынан көрдөлхө, техникаан, көлөнөн туниммат отчут суюнун көрнөтэй баанынай ханаийбыстыбалара уонна табаарыстыбалар трактордордахтар, оттон мөйөн отчуттар, сүрүнин, а көлөнү тунаанллар. Оттон олох жолото суюхтарга темникалаах отто төлөбүргө охсон бишрек, кынаммат кырдайлаастарга, жетеранинрага изийлииентарини ЖКХ-лаа енгелбөен, бэйн-бэйзэр хардараыта комолесүйли, пиз кыстакең сол буолалар от ылышыннаа.

и наименование тока газоэлектрического управления штата.

ААТЫН— СТАДИОНГА

булац, ойбутуң башадыбының ыраастыбын дин жа-
таан, арзагылымалар, табахтымалар, онтоң ара-
дьозба санаада охуездадилар, байзлэр да билбеттәр-
иши күнбаңан дъялымына күттөмсөндей буолап халалда.
Оноң мини оролорбутуғар қыратыттан улашынга
тизий күнөт дуол наада, сәлихиндер үйрән да хай-
тардырып, салааскаладыр, әти-хааны зерчілер сөйтө-
мисстизор, спортшылещаджалар эбэтэр спортзалда
баар буолгууларда олжы кордебүлгүл дик санызыбын,
ликарни Еуропада орталор детсадда ынадыар қындири-
тсын анал физкультура уоректеңнүү шиттеччиззехтү-
бүоллар, оғо қыратыттан эт-хайди еттүйен иштепчи-
тизир улахан комбинос буолау эттөшкө. Манги эми-
гостинуудаан корор ким келле бынышына.

Доборум олус уйаңас, нарын, уоруныңыз жана эти
Оны ордук манзың түбәлттөш болбитаң. Оны Оле-
саң Солоз чемпионатында сыйлықтың ишінде жаңырулалы
хорал колбита. Оның атын ресми тапшылалар дәйнөор
чемпион буюлаллардың күнінде тұрақтарда күлгүшін
түттеган, «Волга» жағсының да оғардан пада бара-
ларын соғы корбұт. Оттоң балығы Олимпийской
чемпионарбытын Роман Дмитриевич, Павел Пищалдин
Олимпиада үрги комүе пәндерен Александру Никано-
рову, аян дойдуры гроссмейстер Гавриил Колесовның скура-
насынан мүшкіндердегіңдерге барынан күнде

иңбынан» урүйдаап-акыллаш бираш атынан курду
матерналык өткөн дынның чындығын «сазы
иң баатар» «өңгөрдүүгүү буюн». Оттоң ишүү буор са-
ха уолттарда Олимпийской орнаменттеги аян доб-
дуга атасынан тарым ишни айнах сүгүүрүйрөн тиши оо-
со чындыктын ишкүнт дуу дии санаыбын. Дынның
бу үйеңдү бирдэ эмэте буолар сөвүмэр сирияни, би-
уолаттар бибиги, сахалар, национальной геройдар
быт буолаллар эбэт! Оттоң киннәрди питен атшини
кыраай чынчаалга көтүшүүт улуу тренер Д. Н. Кори-
кин төйөлоох жабж макастардари олодун, үйзти бил-
ген турал таңааргаатай! Бу олус мындыр, дүүкүр-
дээх, биң-санасын, дорубубаны бирэн турал сири-
ниллибет үзү. Бибиги сыйынбыт, маанилыкыт, ту-
тааччы, озуруутчут Улк Теройя буолбутун билэйт-
тиони киен туттабыт. Оттоң тренер Д. Н. Кориньи-
хас эмэ сүүфүнин макастардари, Олимпиада чемпион-
нарын ишкүнт күнин, олбуткы жөнүн да дикен турал.
Улк Теройугар түйээр тух боркубиктаях буолгүй. Ону
зайсан, жибаттарбыт саас үйэ тухбрьы коро, иштэл-
сыздылдаштарын түнүсээр Дмитрий Петронын үе олим-
пинестарын кытари тух эмэ борго-таңа матырайна-
лынан үйнэрэг барар бодон комилеке онтордор, то-
юмоох жархатбылан, бишрабили, мактар үйэ чыннатта-
шын питинге суюттана ишмак этэй!

Чурасылар хайынтарга, хансаудайта көнгөн билли сыйдымбынышт. Балыкти хайынтарбыт халып зор

хансафайбыт унта-жүйө сүүх сайдар. Бүлүүлөр, Нью-
балар хансафайга мавсабай күрөхтөннүүлүр курут-
тун мыттамар. Оттон биңиги сыйчах Бөө Тараңай
бираңынын мытабыт. Биңигиттөн хансафайта бистакы
наастар Петр Старостин, шарихан ыйваңынгы Семен
Неустроев, Кысык Маппымайап, Чемшэйин уола, Бөө
Догдоонов, Виктор Смирников, тиңэх сакуучидэттигээр
дээр туустубут Трофим Варламов, Бөө Тарбынын
курдук бийэлэрийн юмифиргээр аатыра сыйдымбыт ту-
стууктар бааллар, Кинилэр ааттырын үйэтигээрээ
изилэнхтэр дынбааталары тугу эмэ тоңкүйдүүлларা,
хансафай өйдимтэгэр улахан изомдоох буюулах втаг

Нельзя Былсын азыбурдаах уус Политикин төрөлүүттөн овтолоругар тутулаазыбыт дыңзлэр бөгөтүү, ыраанын, үчүнгөйлийн кийин сөдөр эро. Миси кийиншин дөбөтторбутум таанын сайланыгын сыйниланыгынтыгар Диринтиг, Дыбысыллаа, Урх-Күөрөө. Хатыныга, Чурапчыга сүүрбэгчээр чугалыныр дылзин түшүпнүүт, ону барытын кийин маастардабытта, Бишкө бултуурбут, оттуурбут. Оо, дөвөрүм барыга-барытыгар хөдө-измэ, сүбэтэ-амага, сатала минигин тоюлоох айнаашибытын кийин аасан синист.

Поликарп Егорович уңулутчу дойдымсаң эт. Ол да шин, ханна да халбармыйбакка, тантыр Чурапчылыгар көргөн Татьяна Степановнанын олус нестие, дъюзүнваах блоду олороз, салыншын бишр маанин малини азтын ылбыттара, од мәлдүн іатынтыбызынан ахтында туруең.

И. С. Никитин Иоаннкари Егорович аатын үйелүүлөрдүн ошондуктунда салынып көп. Ол ээзэрийн кийинчээ улуссын аатын нигерийхүү диптигэр собулдуулсаныни. Очигтуяар улуссаада алдорор азымыха мар эрд билинъа, угустар аахайлаахтара суояра.

Нолкари Егорович 50-ын салт орбайоң бары күрэзтэйшилэрийн тэрийнээчч, солбуулубат судьбын быннысынан бийгүйгээ стадионнамутутар эзбахтиг сүүрбүүт-коштуут, бортжэхийг күрэхтэйшилэри мянганыт, якор хамаагындарын энэхүү эрээ кэрэхснэр гына ийнслэбигт, уордуубут, астыннаарбигт, комментатор ээз. Онон манзуууснүүдийн стадионнагар Нолкари Егорович Бархударовийн залтын инээриахад дин санынбаш. Оччоо хас гишгэхтэйнада, күрэхтэйниг ахсын спортсменнээр, дэлхийн зорилтгээний залтын зорилтуүнэндээ книжрийн, книжийн санаабытнын слайдындаа этилор.

Бүттәникүр саалырбыт уенин кырдаңас спортымен-нарга тұваабдан биарда омтә дүстаммыт спорду га-йынынаар, жөзүлүүр сыйлыккын Чолшаки Баражанын азтынан кырдаңистар спартакидардың шытар хайдах буюкуй динен атылааджин. Онын «ройуон спор-дуи» варыма кырдаңистарын Кытагырас Бокскуойна. Петр Луканин бочуотташ ынтырај сарытыншар тою эле үчүзэй буюдар эле! Итепшик дыңалы огер-дорбут наңаа алларның айылдабыттыттан, марапабыт-салтынмыттыттан бойжып даруубийштык харысталан-үйзитин үйнтарбытындар, ытчаттарбытын да нобулуту-га улихан тұндаах буюзуох эле дин санынбын. Уо-ләззиңжакторизи, ону зиянти түрх дингиттай?

Дмитрий ПОСТНКОВ.

ҮС ӨЙДӨБҮЛЭ

шынан: «Ыныччай, бийгүй төрөөбүт дойдуутугар эми огуу чүүтэй оруулсанхит, энэ кинин хайван да юу руун, улваттахына кинн устуу устуон», — дээбит. Билигийн эйдоотхинч, улууснуутугар сөөртих Кызы Амма оруулж буулзымыт, оччотооцу ободор бишор саханы саха саарын дашит, түүрхинт түснүү ёс үлдер чостхэй Озүүнээ зబбит тааны «Амма тааны дашир збиншийт».

Алнараа Бөстәх иш талапының орнадырылышынан кийүү
турар «бүгүннөрдүн» биш саастымдаудын Иван
Владимировның үзмөн кирик эзэрбитин таба жарылды.
Сүйдөек «бөсөнүөр» (Федор Седалищев) арасынан
нан салтгыны охсон күнүрбатан коллежинең түркестан
сырсарабыт. Аны санаатхха, од макактары мөлчүү
айланып шаш дүйнүүмүттүн ээйт болоттийн од көн
лорбүтүн маки овогородуут сыйын индердиллэр. Иш
ишиле ойдойгулум.

Одо аймах бары тантымар убайбыт Саэтлан (Нууц Балылай уола) мәраңының айыллымытытар эшити уочараттаан үемхатайр дъон урадугэр бирдацара. Оңдо ази уола боруогар кыбылла-кыбылла смыла бастасылар көнкөләригөр кипрэзим. Оинүн күнинен

күңінхтән сырттахынына, баш рүзүн жағын берді адағыдан калбита. Күнделубунаи, дыңу үрдүсін күн рән айын, забах киен үтірүүгүттүгөр холуода үйн сүзүгүгар ыбыны анымдалаи ойнук-тойықу баразмын ыйдағы толуомына түшеркен избисинт этни. Килин бүтән, дың тарғасынтын кәниң остиорас Хоборон эмбекинин толуомын кордуу еттабыт да, бул баттыбыт. Барадабысаныт Настаа дың байыттар сору соң уурбут-түннүт күрдүк корүшкөн, макан торол көй дыхтар эт. Кашалэр сұбадәзән, буханхаттың бына баттаан киянын сыйнын туттараң избистилэр

Оо, оине киши көңілдә айыныңғас, амараң саңаңдың
күнде бастаны билбіттім үчина олоңум устатьға
жадағанға тұбасынің көзмеліліктер буюдуом дізиң бойынша
бар бастаны аудағарбының биэрнімшітін. Ол тылымын
толорон жалғыз дізиң саңаңдыңыбын, ону тоғорор болып
тулаайда үсексан олоң обурғу азиярлар-мускурурап об
саңаңыттан билбіттім комолосында чуолнайды.

Сарсымда пійім: «Ыңалыңай түр, барадабыас Нас таа қалып, жәннэротың хоитуңратынгар барсар үшү бүті— дінір салтатыттан уңугуниуз. Тиімдін катаңнан тәзбіліштің көнін тор курдук бытынтаах киіш сұғын аныннан мінгін чинчипашындың көрең бараз, остворуға сұттар беркә бидләр толуонум былаалғатын тәжіром биердә. Оңтот ыла хоргайыртсан бынаабыт Нас таа барадабыас тушиуга. Мин күн ваймы тиімдін, оңтот быстаран килемненің ыларым. Ол айы толуонуз сұтуға дінен сотору-сотору сизнин туттап көро салдыбыт буолбутум.

Олорум устасын тухары иттихак амараҳ санаалдах тары албади көрүстүү, ал ээсэрий билигги сатта санынен, «ээш» дин мийниңтэж иштапкан озорой, кынбалдаах овоо гасыр түүр хархатарынын көрбүткөнчөрдүк ортук күнчүстүк саныныбыя,

Соколъ Саади.

